

Stališče svetovalnega odbora v okviru projekta Forum EMS:

PREDPISANE MEJNE VREDNOSTI ZAGOTAVLJAJO VARSTVO OKOLJA IN VAROVANJE ZDRAVJA PRED ELEKTROMAGNETNIMI SEVANJI

Ljubljana, 20. april 2006 - V javnosti so se v zadnjem času že večkrat pojavile polemike o tem, ali zakonsko določene mejne vrednosti res zadostno varujejo zdravje ljudi pred negativnimi vplivi elektromagnetnih sevanj (EMS). Stališče svetovalnega odbora, ki deluje v okviru projekta Forum EMS, je, da te mejne vrednosti, ki so izoblikovane na podlagi rezultatov dolgoletnih znanstvenih raziskav ter zapisane tudi v slovenski zakonodaji, zagotavljajo visoko stopnjo varovanja zdravja pred EMS.

Zveza ekoloških gibanj (ZEG) je v sodelovanju z nemškim zasebnim inštitutom BIOSLOR za biologijo gradnje in analitiko okolja že večkrat javno izrazila dvome o ustreznosti zakonsko določenih mejnih vrednosti glede varovanja zdravja ljudi pred elektromagnetnimi sevanji (EMS) ter predlagata večtisočkrat nižje »priporočene« mejne vrednosti. Stališče svetovalnega odbora, ki ga podpirajo tudi ministrstva za gospodarstvo, okolje in prostor ter zdravje, je, da obstoječe mejne vrednosti, ki jih predpisuje uredba o elektromagnetnem sevanju (Ul. RS 70/96), v zagotavljajo visoko stopnjo varstva okolja in varovanja zdravja pred EMS. Vse doslej izvedene raziskave domačih pooblaščenih institucij in drugih mednarodno priznanih organizacij kažejo, da izpostavljenost EMS pod vrednostmi, ki so določene z navedeno uredbo ter mednarodnimi smernicami *Mednarodne komisije za varstvo pred neionizirnimi sevanji (ICNIRP)*, ne povzroča negativnih vplivov na okolje in zdravje ljudi. Te smernice podpirata tudi Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) ter Evropska Unija (EU). Poleg tega pa je Slovenija zaradi preventivnega varovanja zdravja pred morebitnimi škodljivimi učinki EMS dodatno znižala mejne vrednosti ICNIRP. Za nove posege v prostor se za najbolj občutljiva območja (bivalno okolje, šole, vrtci, bolnišnice...) tako zahteva povečano varstvo pred sevanji, kjer veljajo 10-krat strožje omejitve kot to določajo mednarodne smernice ICNIRP ter priporočila EU. Slovenija je tako med redkimi državami na svetu, ki uvajajo dodatne strožje kriterije ter preventivne dejavnike pod mejami, ki jih lahko znanstveno utemeljimo ter so določene z mednarodnimi smernicami.

Omenjeni zasebni inštitut ter ZEG zagovarjata tezo, da lahko v človeškem telesu že sevanja z gostoto pretoka moči nad $0,00001 \text{ W/m}^2$ povzročajo motnje, ki se kažejo v nespečnosti, slabitvi imunskega sistema ter pojavljanju bolezni in s tem zagovarjajo uvedbo »priporočenih« mejnih vrednosti, ki so več kot **100.000-krat nižje** od znanstveno utemeljenih mednarodnih smernic ICNIRP in domače zakonodaje. K temu je potrebno dodati, da so sevalne obremenitve našega okolja zaradi vsesplošno prisotnih radijskih, televizijskih in drugih telekomunikacijskih signalov navadno višje od »priporočenih« mejnih vrednosti, ki jih predlagata zasebni inštitut in ZEG.

Svetovalni odbor zavrača uvedbo »priporočenih« mejnih vrednosti, kot jih predlagata zasebni inštituta BIOSLOR in ZEG. Stališče Svetovalnega odbora, podprto z mnenji ključnih mednarodno priznanih institucij (WHO, ICNIRP, EU), namreč temelji na tem, da ni znanstvenih dokazov, da bi lahko EMS tako nizkih jakosti negativno vplivala na zdravje ljudi ali pospeševala razvoj raka. Prevladujoče znanstveno mnenje je, da izpostavljenost EMS, ki je nižja od mednarodno priznanih mejnih vrednosti ICNIRP, ni škodljiva za zdravje.

Svetovalni odbor:

doc.dr. Damijan Škrk - Ministrstvo za zdravje-UVS

Janez Jeram - Ministrstvo za okolje-ARSO

Smiljan Mekicar - Ministrstvo za gospodarstvo

Srečo Klančar – Zveza potrošnikov Slovenije

Anton Rožman – Skupnost občin Slovenije

Literatura:

- Direktiva 2004/40/ES - o minimalnih zdravstvenih in varnostnih zahtevah v zvezi z izpostavljenostjo delavcev tveganjem, ki nastajajo zaradi fizikalnih dejavnikov (elektromagnetnih sevanj), <http://europa.eu.int/eur-lex/si/dd/docs/2004/32004L0040-SL.doc>
- EU (1999). Priporočilo o omejevanju izpostavljenosti ljudi elektromagnetnim sevanjem (0 Hz to 300 GHz). Official Journal of the European Communities L 199/59 (10. 7. 1999). <http://europa.eu.int/eur-lex/pri/en/oj/dat/1999>
- ICNIRP (1998): Smernice za omejevanje izpostavljenosti ljudi statičnim magnetnim poljem ter elektromagnetnim sevanjem do frekvence 300 GHz, Health Physics Vol. 74, No 4, pp 494–522. www.ICNIRP.org
- U.I. RS št.70/96 (1996). Uredba o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju, Ministrstvo za okolje in prostor RS. www.gov.si/mop
- Svetovna zdravstvena organizacija (SZO): Fact Sheet No. 193: Elektromagnetna sevanja in javno zdravje: Mobilni telefoni in njihove bazne postaje, Junij 2000, www.who.int/peh-emf

Glavna naloga **svetovalnega odbora** je zastopanje javnega interesa ter skrbeti za vsestranske in uravnotežene aktivnosti projekta. Sestavljajo ga predstavniki Ministrstva za gospodarstvo, Ministrstva za zdravje, Ministrstva za okolje in prostor, nevladnih organizacij v Republiki Sloveniji ter lokalnih skupnosti v Republiki Sloveniji.

Forum EMS je projekt, ki skrbi za objektivno, nepristransko ter strokovno podprto komuniciranje in promocijo najnovejših znanstvenih stališč glede možnih vplivov elektromagnetnih sevanj na ljudi in okolje (www.forum-ems.si).